

Izšla vsak dan razen sobot, nedelj in praznikov.
Issued daily except Saturdays, Sundays and Holidays.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredniški in upravljalni prostori:
2657 South Lawndale Ave.
Office of Publication:
2657 South Lawndale Ave.
Telephone, Rockwell 4904

LETO—YEAR XXXI. Cena lista je \$6.00. Subscribed \$6.00 Yearly. STEV.—NUMBER 29
CHICAGO, ILL., ČETRTEK, 10. FEBRUARJA (FEB. 10), 1938
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

Obnova diskuzij o odpoklicu tujih prostovoljcev iz Španije

Konference med angleškimi, francoskimi, italijanskimi in ruskimi diplomati v Londonu. Francoska policija deportirala agente španske fašistične režima. Lojalisti utrjujejo svoje pozicije na fronti v vzhodni Španiji

London, 9. febr. — Anglija je včeraj obnovila poskuse, da pospeši umik tujih prostovoljcev, ki se borijo na strani fašistov in lojalistov, iz Španije. Pogajanja je otvoril lord Plymouth, načelnik mednarodnega nevrmeševalnega odbora, ki je včeraj konferiral s poslanci Francije, Italije in v Sovjetske unije.

Razgovori se bodo danes nadaljevali, ko se bo Plymouth setal s člani nemškega poslanstva v Londonu. Italijanski diplomati niso hoteli pojasniti značaja predlogov lorda Plymoutha, ki so bili predloženi rimski vladi.

Perpignan, Francija, 9. febr. — Francoska tajna policija je včeraj naznanila, da je zadnji teden deportirala petnajst španskih agentov španske fašistične armade. Gonja proti agentom se je pričela, ko je policija dobila dokaz, da obveščajo generala Franca, vrhovnega poveljnika španske fašistične armade, o odhodu zdravniških odprav in ambulantnih vozov iz Francije v lojalistično Španijo. Več drugih agentov, med katerimi je tudi nekaj Francozov, je bilo aretiranih in so zdaj pod policijskim nadzorom.

Policijske avtoritete pravijo, da ni nobenega dvoma, da so informacije, ki so jih dajali ti agenti, omogočili napade na ambulantne vozove, ki so prišli v Španijo iz Francije. V zadnjem tednu so fašistični letalci napadli z bombami in uničili več francoskih in ameriških vozov pri Figuerasu.

Alfambra, Španija, 9. febr. — Lojalistične čete utrjujejo svoje pozicije v palomerskem gorovju na fronti v vzhodni Španiji, kjer so v teku ljute bitke že sedem tednov. Včeraj ni bilo posebnih aktivnosti v tem sektorju, da bi vladno topništvo obstreljevalo Alfambro in cesto, ki teče skozi to mesto, ter okoliško ozemlje. Alfambra je v razvalinah kakor tudi nekatere druge vasi na tem ozemlju.

Španske čete gradijo ograje iz bodeče žice preko palomerskega gorovja. Izgleda, da so fašisti, ne komunikacijske zveze med Teruelom in Zaragozo zavarovane pred topniškim bombardiranjem. General Franco je poslal oddelek svoje armade s te fronte devetnajst milj proti vzhodu, na ozemlje, ki so ga fašisti včeraj zasedli.

Al Capone zblaznel v federalni jetnišnici

San Francisco, Cal., 9. febr. — Alphonse Capone, nekdanji butlegarski car v Chicagu v dobi prohibicije, je težko obolen na umu v federalni kaznišnici na otoku Alcatrazu. Znaki blaznosti so ga napadli 3. februarja in od tega časa je njegovo stanje vedno slabše. Nahaja se v kaznišniški bolnišnici, toda vse kaže, da ga bo treba poslati v redno norišnico.

Poplave v Illinoisu; tovarne zapre vrata

Sterling, Ill., 9. febr. — Pet tovarnen je moralo zapreti vrata in okrog 2000 delavcev je začelo izgubiti zaslužek zaradi povodnj, ki ograza to mesto in druge kraje ob reki Rock v severozahodnem Illinoisu. Reka River je deloma poplavela mesta Dixon, Rock Falls, Morrison in mnogo drugih bivališč.

Domače vesti

Minnesotske novice
Gilbert, Minn. — V nedeljskem radioprogramu je ponovno nastopil pevski zbor iz Gilberta, kakor tudi Sukljeto fantje iz Eveletha so dobro zapeli več lepih slovenskih pesmi. — Zima v Minnesoti je zadnje dni jako mila, kakor da prihaja pomlad.

Rojaku zgorela hiša
Chicago. — V bližnjem Argu je te dni rojaku Louisu Jalovecu zgorela dvonadstropna hiša, v kateri je stanovalo pet družin njegovih sinov in hčera. Ogenj je vsem uničil vso opremo in obleko. Škodo cenijo na \$9000.

Zalostne vesti iz domovine
Latrobe, Pa. — Angela Ban je prejela žalostno vest, da je na Bašu pri Materi in Primorskem umrl njen svak Anton Babič, ki zapušta ženo, sina in štiri hčere.

Strabane, Pa. — Peter Slabe je prejel žalostno vest, da je 17. januarja v Žažarju pri Vrhniki umrla njegova mati Marijana Slabe v starosti 89 let. V Ameriki zapušta samo njega.

Tekstilne tovarne zapirajo vrata

Več tisoč delavcev izgubilo zaslužek

Washington, D. C. — (FP) — Delavska nestranska liga je obdolžila kongres, ker ni sprejel zakonskega načrta minimalne meze in maksimalnega delovnika, odgovornosti za zapiranje tekstilnih tovarn na vzhodu. Veliko število tovarn v New Jerseyju in drugih državah je ustavilo obrat, ker ne morejo konkurirati s tovarni na jugu, ki plačujejo nizke meze.

Voditelji tekstilnih unijs iz New Jerseyja so prišli v Washington in konferirali s kongresniki te države. Opozorili so jih na bedo med delavci, ki so izgubili zaslužek v zadnjih tednih, ko so tekstilne tovarne ustavile obrat. Po konferenci so izjavili, da je glas fašističnega župana Franka Hagueja bolj močan v kongresu kakor pa glas v bedi živčevih delavcev.

Delavska delegacija je izjavila, da je že veliko število tekstilnih tovarn v New Jerseyju zapiralo vrata. Med tem je tovarna v Patersonu, N. J., v kateri je delalo 7000 delavcev.

Kongresnica Mary T. Norton iz New Jerseyja, ki je načelnica delavskega odbora, je zbornice, je obvestila delegacijo, ki je izrazila željo, da bi se rada setala z njo, da je ne more sprejeti, "ker se ne počuti dobro".

Nadaljnji poskus delegacije, da delavski odsek skliče sejo in jo zaščitijo, se je tudi izjalovil. Člani odbora so se izgovarjali, da so preveč zaposleni.

Ruski diplomat izginil v Bukarešti

Policijska preiskava neuspešna

Bukarešta, Rumunija, 9. febr. — Policijske avtoritete so naznanile, da še niso rešile uganke, kam je izginil Jodor Budenko, svetovalec sovjetskega poslanstva v Bukarešti. To izginotje je največja zagonetka v Rumuniji v zadnjih letih.

Budenkov šofer je izjavil, da je vozil diplomata proti njegovemu domu zadnje nedelje, toda hišni čuvaj je potem povedal, da Budenko sploh ni stopil v stanovanje. Rdeči madeži na stopnicah pred Budenkovo rezidenco, o katerih so prvotno mislili, da jih tvori kri, so bili od rdečila.

Člani ruskega poslanstva, ki so pozvali policijo, naj najde diplomata, so tudi poročali, da je neznanokam izginil poslanik Mihail Ostrovski. On je bil nedavno odpoklican in je odpotoval proti Rusiji, toda avtoritete pravijo, da še ni prekorčil meje. Tajnik sovjetskega poslanstva v Bukarešti je informiral rumunski zunanji urad o izginotju Ostrovskega in Budenkova in izjavil, da ne more rešiti zagonetke.

Hitlerjeva akcija iznenadila svet

Mednarodni fašizem ograza svetovni mir

Pariz. — (FP) — Najbolj drastični politični in militaristični preobrat v Nemčiji od krvave "čistke" l. 1934 je povzročil senzacijo v Evropi, ki se že mesece nahaja na robu vojne. Hitlerjeva akcija, ko je naznanil, da je nemška oborožena sila prišla direktno pod njegovo osebno kontrolo, izpremembe v armadi, letalski sili, diplomaciji in vladi — vse to kaže, da prihajajo nadaljnja presenečenja.

Pred enim letom je Hitler informiral svet, da je doba presečenjena v nemški politiki prešla: toda svet, ki pozna politiko fašističnih držav, mu ni verjel. V tem je bil v pravem, kar pokazuje zadnji dogodki v Nemčiji.

Vprašanje je, kakšno potezo bo napravil Hitler sedaj. Ali bo provokiral Ligo narodov z okupacijo svobodnega mesta Gdansk, zasegel izgubljene kolonije, ali izval vojno s Čehoslovako? Možno je tudi, da bo še bolj utrdil vojaško zvezo z Italijo, čemur so nasprotovali generali, katere je odstavil, ali pa potisnil svet v novo vojno.

Svet bo morda dobil odgovor na ta vprašanja v nekaj dneh, ko se sestane nemški parlament v svojem zasedanju. Z generalom Blombergom je šel tudi glas generalnega štaba, ki je svari Hitlerja proti prevlečenemu vmešavanju Nemčije v špansko civilno vojno. Hitler, ki je prevzel vrhovno poveljstvo armade, odstavljal generala Fritscha in druge, ki se niso strinjali z njegovo politiko, in povikal Goeringa, najbrž ne bo poslušal ostalih vojnih lordov stare pruske šole, ki še niso bili iztrebljeni. S tem v zvezi je značilen odpoklic nemških poslancev iz Rima, Tokija in Dunaja, središč nacijske skenke militarističnega zveza proti demokratičnim državam.

Toda Hitler bo moral računati z naraščajočo opozicijo cerkva, laičnega prebivalstva in vojaških klik, čeprav skuša koncentrirati vso oblast v svojih rokah. Še večje važnosti je dejstvo, da vsaka drzna akcija Hitlerjeve strani izkazuje odpor v zapadni Evropi in tudi v Ameriki proti nemški rodni fašizmu, ki počasi pa si gurno potiska svet v nov krvavi konflikt.

POGAJANJA MED JEKLARSKO UNIJO IN MAGNATI

Govorice o dosegi sporazuma se vzdržujejo

STARA MEZDNA LESTVICA OSTANE

New York. — (FP) — Tu so se pričela pogajanja med uradniki United States Steel Corp. in reprezentanti organizatoričnega odbora jeklarske unije CIO glede sklenitve nove pogodbe. Znamenja kažejo, da ne bo velike izpremembe v obojestranskih ugovorih in kompanijami, ki tvorijo jeklarsko korporacijo.

Obstoječa pogodba, katere veljavnost poteče 28. februarja, določa minimalno plačo \$5 na dan in delovni teden 40 ur. Čeprav so se v zadnjih tednih slišale govorice, da bodo magnati zahtevali znižanje meze, unija pa zvišanje na šest dolarjev na dan in skrajšanje delovnega tedna na 30 ur, bo najbrž ostalo vse po starem. Lewis, načelnik CIO, je baje že sklenil sporazum z magnati, da ostane stara mezdna lestvica v veljavi. Ta bo argument jeklarskih magnatov proti onim, ki zahtevajo znižanje cen jekla.

Sporazum s korporacijo U. S. Steel in njenimi podružnicami bo tvoril podlago pogodbam, ki jih bo jeklarska unija sklenila s drugimi jeklarskimi kompanijami.

Reprezentant jeklarske unije, ki se pogajajo z magnati, so Philip Murray, Van Bittner, William Mitch, Lee Pressman, Elmer Maloy in Clinton S. Golden. Korporacija U. S. Steel reprezentirajo njen predsednik Benjamin K. Fairless in direktorji Carnegie-Illinois Co., najmočnejše podružnične korporacije. Pogodba, ki bo sklenjena, bo krila vse enote jeklarske korporacije. Myron C. Taylor, načelnik direktorija U. S. Steel Corp., se mudi na počitnicah v Floridi. To dejstvo potrjuje govorice o sporazumu in poročila, da bo sedajna konferenca med uradniki jeklarskih kompanij in zastopniki organiziranih jeklarjev le rešila nekatere podrobnosti v pogodbi, ki je bila v načelu že prej odobrena.

Philip Murray je v razgovoru z reporterji pred otvoritvijo konference izjavil, da se organizirani jeklarji zavedajo potožbo, v katere je jeklarska industrija zabregla in ki so posledica biznisne "recesije".

Konvencija unij CIO v Columbusu

Columbus, O. — Čez četr milijona industrijskih delavcev bo reprezentiranih na prvi državni konvenciji unij Odbora za industrijsko organizacijo, ki se prične v tem mestu 26. februarja. Državni direktor unij CIO v Ohiju John Owens je izjavil, da bo glavna naloga konvencije ustanovitev industrijskega sveta CIO. Ta bo permanentna organizacija, ki se bo trudila, da razširi industrijsko unijsko gibanje po vsej državi.

Konvencija delavske federacije v Michiganu

Flint, Mich. — Konvencija državne delavske federacije se prične v tem mestu 8. februarja. Zborovala bo ob obletnici, ko so avtni delavci oklicali secede stavke v tovarnah korporacije General Motors in izvolili priznanje unije.

Ameriški film iz Kitajske prepovedan v Italiji

Rim, 9. febr. — Ameriški film, ki kaže, kako so Japonci potopili ameriško topničarico Panay na reki Jangtse, je bil prepovedan v Italiji iz "političnih razlogov".

Reševanje sovjetskih znanstvenikov

Nesreča ruskega zrakoplova povečala napore

Moskva, 9. febr. — Nesreča velikega ruskega zrakoplova, ki je zahtevala življenja trinajstih oseb, je ponovno opozorila na nevarnosti v Arktiku v zvezi s reševanjem štirih sovjetskih znanstvenikov, ki se nahajajo na ledeni plošči v bližini Greenlanda. Letalo, ki je odletelo iz Moskve na pomoč znanstvenikom, je zadnje nedelje treščilo ob hrib v pokrajini Kandalakši in se razbilo.

Sovjetske oblasti so povečale napore, da rešijo znanstvenike. Dva parnika si utirata pot skozi ledenje, da dosežeta znanstvenike, kar pa je dvomljivo. Iz tega razloga nameravajo oblasti poslati nadaljnje letalce na pomoč znanstvenikom.

Trupla trinajstih članov letalske posadke so bila včeraj pripeljana v Moskvo, kjer se bo vršil državni pogreb. V zrakoplovu je bilo devetnajst oseb, med katere rimi se jih je trinajst ubilo, tri so bile ranjene, nadaljnje tri pa so izšle iz nesreče brez vsake poškodbe.

Sovjetske avtoritete so poslale tri ledolomilce proti Greenlandu. Na krovu imajo šest letal, ki bodo odletela proti ledeni plošči, da rešijo znanstvenike. Naloga bo težka, ker so znanstveniki informirali reševalce po radiu, da plošča ni dovolj velika za pristanek letal.

Oso, Norveška, 9. febr. — Norveška vlada je instruirala sedem mož, člane norveške obrežne straže ob vzhodni obali Greenlanda, naj skušajo s pasjo vprego in samni po ledu doseči ruske znanstvenike, ki so v nevarnosti.

Hull zanika vojaško zvezo z Anglijo

Zaslišanje o ojačanju bojne mornarice se nadaljuje

Washington, D. C., 9. febr. — Državni tajnik Cordell je včeraj odločno zanikal govorice, ki se širijo v zadnjem času, da je Amerika sklenila vojaško zvezo z Anglijo. Hull je dejal, da ni bil noben tajni pakt glede vzajemne vojaške pomoči v slučaju izbruha vojne sklenjen z Anglijo ali katero drugo veseljo.

Hull je pobli govorice v plamu, katerega je naslovil senatorju Pittmanu, načelniku senatnega odbora za zunanje zadeve. To pismo je Pittman potem prečital v senatu kot odgovor na vprašanja senatorjev, ki so zahtevali, da Rooseveltova administracija pojasni smernice svoje zunanje politike. Senatorji so po prečitani pisma izjavili, da so zadovoljni s pojasnilom.

Admiral William Leahy, načelnik navalističnih operacij, je včeraj ponovno nastopil pred člani mornariškega odbora nižje kongresne zbornice, v katerih rokah je zakonski načrt glede ojačanja ameriške pomorske sile za 20 odstotkov. Zaslišanje pred odsekom se je pričelo pred enim tednom in bo trajalo še več dni. Leahy je priporočal odobritev načrta, ki določa, da kongres dovoli \$800,000,000 za gradnjo novih bojnih ladij.

Unija strojnikov zmaga pri volitvah

Riyria, O. — Krajevna unija Mednarodne zveze strojnikov je dobila večino pri volitvah glede reprezentacije pri kolektivnih pogajanjih, katere je federalno delavsko sodišče odredilo med delavci v tovarni Perry-Fay Co.

JAPONCI POTISKAJO KITAJSKE ČETE V PAST

Kitajska armada 400,000 mož v nevarnosti

LETALSKI NAPAD NA HANKOV

Sanghaj, 9. febr. — Namesto da bi japonske kolone udarile Sučov, važno železniško križišče v centralni Kitajski, direktno, so začele prodirati proti zapadu, da obkolijo kitajsko armado 400,000 mož, ki brani koridor med tem mestom in morjem. Ena japonska kolona prodira pod kritjem tankov od Hvuajuana, mesta v provinci Anhvej, ob reki Kwo proti Mengčengu, da zavzame mesto Kweiteh v provinci Honan. To mesto leži 125 milj severozapadno od Hvuajuana in 90 milj zapadno od Sučova.

Druge japonske vojaške kolone se pomikajo s severa proti zapadu. Včeraj so naskočile in okupirale utrjeno mesto Nanlo, ki leži 125 milj severno od Kweiteha. Kitajske čete so se po bitki, v kateri je po japonskih poročilih padlo čez tisoč Kitajcev, umaknile iz mesta.

Ako se bo japonska poteza, da združi svoje kolone pri Kweitehu, pospešila, bodo Japonci dobili kontrolo nad koridorjem, ki je 170 milj širok in 200 milj dolg in spaja Kweiteh s Halčovom ob morju.

Direktno prodiranje japonskih kolon proti Sučovu je, naletelo na odpor pri Kitajcih, čeprav so kolone dosegle Taining in Tsouhsien. Tu jih je kitajsko vojaštvo ustavilo. Sučov je križišče Tientsin-Pukov in Lunghaj-Nanking železnice.

Koridor, ki bi ga Japonci radi zasedli, deli severne kitajske province, ki so jih japonske čete že okupirale, od cone Sanghaj-Nanking-Hangčov. V tej coni, v bližini Wuhuja, pristaniškega mesta ob reki Jangtse, so se včeraj vršile ljute bitke. Kitajsko poročilo pravi, da so kitajske čete okupirale Lu kang in dve drugi mesti. Japonci so naleteli tudi na odločen odpor pri Hangčovu, glavnemu mestu province Čeking.

Poročilo iz Hankova pravi, da ameriški letalci igrajo važno vlogo pri rekonstrukciji kitajske letalske sile. Japonci letalci so včeraj napadli Hankov z bombami, da se maščujejo nad Kitajci, ki so prejšnji dan bombardirali japonsko letališče. Pri bombardiranju tega letališča so sodelovali tudi ameriški letalci.

Uradniki avtne unije se zavzeli za brezposelnost

Washington, D. C. — Homer Martin, predsednik unije združenih avtnih delavcev, Richard Frankenstein, podpredsednik, in William Munger, direktor, so na konferenci s predsednikom Rooseveltom priporočali, naj kongres takoj dovoli \$130,000,000 za pobiranje bede med brezposelnimi delavci v Michiganu in gradnjo rešilnih projektov. Konferenca se je udeležil tudi W. J. Lauck, ekonom rudarske unije UMWA. Rooseveltu so povedali, da je 150,000 avtnih delavcev izgubilo zaslužek v zadnjih mesecih.

John L. Lewis gost predsednika Roosevelta

Washington, D. C., 9. febr. — John L. Lewis, predsednik rudarske unije UMWA in vodja industrijskih unij CIO, je bil sinoči s svojo ženo vred gost predsednika Roosevelta ob priliki slavnostne večerje v počast zborničnega predsednika Bankheada.

PROSVETA

THE ENLIGHTENMENT
CLASISLO IN LASTNINA SLOVENSKE KASNOVE
POPOVNE JEDNOTE

Organ of and published by the Slovene National Benefit Society

Subscription rates: For the United States (except Chicago) and Canada \$2.00 per year, Chicago and Europe \$2.50 per year, Europe \$3.00 per year.

Single copies 10 cents. Single copies 10 cents. Single copies 10 cents.

Advertisements: For the United States (except Chicago) and Canada \$2.00 per year, Chicago and Europe \$2.50 per year, Europe \$3.00 per year.

Advertisements: For the United States (except Chicago) and Canada \$2.00 per year, Chicago and Europe \$2.50 per year, Europe \$3.00 per year.

Advertisements: For the United States (except Chicago) and Canada \$2.00 per year, Chicago and Europe \$2.50 per year, Europe \$3.00 per year.

Advertisements: For the United States (except Chicago) and Canada \$2.00 per year, Chicago and Europe \$2.50 per year, Europe \$3.00 per year.

Advertisements: For the United States (except Chicago) and Canada \$2.00 per year, Chicago and Europe \$2.50 per year, Europe \$3.00 per year.

Advertisements: For the United States (except Chicago) and Canada \$2.00 per year, Chicago and Europe \$2.50 per year, Europe \$3.00 per year.

Advertisements: For the United States (except Chicago) and Canada \$2.00 per year, Chicago and Europe \$2.50 per year, Europe \$3.00 per year.

Advertisements: For the United States (except Chicago) and Canada \$2.00 per year, Chicago and Europe \$2.50 per year, Europe \$3.00 per year.

Advertisements: For the United States (except Chicago) and Canada \$2.00 per year, Chicago and Europe \$2.50 per year, Europe \$3.00 per year.

Advertisements: For the United States (except Chicago) and Canada \$2.00 per year, Chicago and Europe \$2.50 per year, Europe \$3.00 per year.

Advertisements: For the United States (except Chicago) and Canada \$2.00 per year, Chicago and Europe \$2.50 per year, Europe \$3.00 per year.

Advertisements: For the United States (except Chicago) and Canada \$2.00 per year, Chicago and Europe \$2.50 per year, Europe \$3.00 per year.

Advertisements: For the United States (except Chicago) and Canada \$2.00 per year, Chicago and Europe \$2.50 per year, Europe \$3.00 per year.

Advertisements: For the United States (except Chicago) and Canada \$2.00 per year, Chicago and Europe \$2.50 per year, Europe \$3.00 per year.

Advertisements: For the United States (except Chicago) and Canada \$2.00 per year, Chicago and Europe \$2.50 per year, Europe \$3.00 per year.

Advertisements: For the United States (except Chicago) and Canada \$2.00 per year, Chicago and Europe \$2.50 per year, Europe \$3.00 per year.

Advertisements: For the United States (except Chicago) and Canada \$2.00 per year, Chicago and Europe \$2.50 per year, Europe \$3.00 per year.

Advertisements: For the United States (except Chicago) and Canada \$2.00 per year, Chicago and Europe \$2.50 per year, Europe \$3.00 per year.

Advertisements: For the United States (except Chicago) and Canada \$2.00 per year, Chicago and Europe \$2.50 per year, Europe \$3.00 per year.

Advertisements: For the United States (except Chicago) and Canada \$2.00 per year, Chicago and Europe \$2.50 per year, Europe \$3.00 per year.

Advertisements: For the United States (except Chicago) and Canada \$2.00 per year, Chicago and Europe \$2.50 per year, Europe \$3.00 per year.

Advertisements: For the United States (except Chicago) and Canada \$2.00 per year, Chicago and Europe \$2.50 per year, Europe \$3.00 per year.

Advertisements: For the United States (except Chicago) and Canada \$2.00 per year, Chicago and Europe \$2.50 per year, Europe \$3.00 per year.

Advertisements: For the United States (except Chicago) and Canada \$2.00 per year, Chicago and Europe \$2.50 per year, Europe \$3.00 per year.

Advertisements: For the United States (except Chicago) and Canada \$2.00 per year, Chicago and Europe \$2.50 per year, Europe \$3.00 per year.

Advertisements: For the United States (except Chicago) and Canada \$2.00 per year, Chicago and Europe \$2.50 per year, Europe \$3.00 per year.

Advertisements: For the United States (except Chicago) and Canada \$2.00 per year, Chicago and Europe \$2.50 per year, Europe \$3.00 per year.

Advertisements: For the United States (except Chicago) and Canada \$2.00 per year, Chicago and Europe \$2.50 per year, Europe \$3.00 per year.

Advertisements: For the United States (except Chicago) and Canada \$2.00 per year, Chicago and Europe \$2.50 per year, Europe \$3.00 per year.

Advertisements: For the United States (except Chicago) and Canada \$2.00 per year, Chicago and Europe \$2.50 per year, Europe \$3.00 per year.

Advertisements: For the United States (except Chicago) and Canada \$2.00 per year, Chicago and Europe \$2.50 per year, Europe \$3.00 per year.

Advertisements: For the United States (except Chicago) and Canada \$2.00 per year, Chicago and Europe \$2.50 per year, Europe \$3.00 per year.

Advertisements: For the United States (except Chicago) and Canada \$2.00 per year, Chicago and Europe \$2.50 per year, Europe \$3.00 per year.

Advertisements: For the United States (except Chicago) and Canada \$2.00 per year, Chicago and Europe \$2.50 per year, Europe \$3.00 per year.

Advertisements: For the United States (except Chicago) and Canada \$2.00 per year, Chicago and Europe \$2.50 per year, Europe \$3.00 per year.

Advertisements: For the United States (except Chicago) and Canada \$2.00 per year, Chicago and Europe \$2.50 per year, Europe \$3.00 per year.

Advertisements: For the United States (except Chicago) and Canada \$2.00 per year, Chicago and Europe \$2.50 per year, Europe \$3.00 per year.

Glasovi iz naselbin

Valentinova zbor "Cvet"

Cleveland, O. — V soboto večer, dne 12. februarja, priredili pevski zbor "Cvet" Valentinova veselico v Slovenski delavski dvorani na Prince Avenue, kar bo vsakek nekaj popolnoma novega za "jutrsko" naselbino.

Zahvala in ples se prične ob 7.30 zvečer. Igral ob Baumhauer oklester, katerega slušite s radio-postaje WGAR vsake nedelje popoldne na dr. Matijevem slovenskem programu.

Obilo zahvala in zanimanja bo gotovo povzročilo "zdravilne počeni srce". Imeli bomo šalje pošto in pošiljali se bodo "valentinčki" ali "arčki", brez kufetov pa tudi ne bo, kar vse skupaj vselej nudi obilo zabave. Od 10. do 11. bo "ura valčev" kar ti godba bo igrala izključno krasne in sentimentalne valčke. Dvorana, ki bo okusno okipala, bo med valčki razsvetljena s modro svetlobo, kar bo dalo tej uri kompletno ozračje. Ples se nato nadaljuje do ene popoldne. To bo pač naše imenitno valentinovanje!

Pripravljeni odbor se trudi, da ustreže vsem kolikor pač more, tako z godbo in zabavo, kakor z jedajo in pijačo. V spodnjih prostorih se bo točilo nekaj posebnega, namreč Cvetova specialiteta "sweetheart special", pijačka, ki se bo gotovo vsem dobro prišla. Pridite jo poskusiti, da se sami prepričate o njeni kakovosti! Gotovo je, da se bodo zabavali izvrstno stari in mladi, kar je pač želja vseh pevcev in pevk. Sprito slabih delavskih razmer je vstopnina samo 25c.

To bo prva Cvetova prireditev v tem letu. Pevci in pevke pravilno vabijo vse prijatelje in ljubitelje slovenske pesmi, da posetijo to zabavo, kajti to bo prva plesna zabava te vrste med nami. Pridite, da si podpravite srce, da razpolijete prijateljevalentinke, da se napležete ob lepih zvokih godbe, ki bo igrala valčke in polke, da poskusite Cvetovo specialiteto, da se razveselite med prijatelji in da vse sebo prepevate v družbi Cvetarjev!

Anka Traven.

Razno iz Collingwoda

Cleveland, O. — Namenil sem se, da napilem par besed v prilog slovenskih borov, kateri se devetnajst mesecev umirajo in preživajo svojo kri po streških jarkih, da ohranijo svojo postavno izvoljeno ljudsko vlado in demokracijo vsega sveta. Njihov boj je težak, kajti boriti se morajo proti adurjeni sili fašizma in črne reakcije vsakega sveta.

Naravnost presenetljivo je, kje so dobili toliko odporne sile, da so se mogli zoperstavljati veliki močnejši in dobro oboroženi fašistični armadi. To velja posebno ob pričetku vojne, ko niso dobili od nikjer nikake pomoči. Ampak vtrajali so v zavesti, da niso osamljeni, da imajo na svoji strani milijone in milijone zavodnega proletariata, ki misli tako kakor oni sami in simpatizira z njimi. Oni tudi vedo, da jih zavedno delavstvo vsega sveta ne bo pustilo na cedilo; pričakujejo od njih moralne kakor tudi finančne pomoči, da bodo lahko vodili boj do končne zmage.

Da pokazemo naše solidarnost do teh junakov, je tukajšnje zavedno delavstvo sklenilo, da se bodo pod avspicije brigade Friends of Lincoln kazale filmske slike "Spain in Flames" ali "Spanija v plamenih". Slike se bodo kazale v Slav. delavskem domu na Waterloo rd. dne 12. februarja ob 7. zvečer. Čisti prebitek je namenjen v pomoč španskim sirotam, ki so postale žrtve fašizma in vojne. Apelliramo vse zavedno delavstvo, da pride in si ogleda te zanimive slike in tako pomaga svojim sestrinam v Spaniji živjeti njihov boj. Vstopnice si mora vsak rezervirati naprej, kajti pri blagajni se dotični večer ne bodo prodajale. Dobite jih lahko v SDD na Waterloo Rd. kakor tudi pri nekaterih posameznikih.

Ker pilom o Spaniji, naj omenim še tole dogodilo. Bilo je na nedeljo, ako se ne motim 16. januarja, ko sem na 152. cesti čakal poulično karo in sem slučajno vjel na abo pogovor dveh

rojakov, ki sta se vrgla od mase in sta na ogle argumentirala med seboj radi pridige, ki jo je imel gospod župnik zjutraj v cerkvi. Prvi je dejal: "Ali misliš, da je to pravilno, kar so gaspud danes nam govorili, da se nam obetajo zelo hudi časi, ker v Spaniji zmagujejo boljševiki in da zato naj možmo za zmago fašistov. Kajti sam sv. oče v Rimu je izdal odredbo, da se po vseh katoliških cerkvah opravljajo tridnevne molitve in pebožnosti v ta namen." Drugi rojak nekako v dvoma odvrne, od misli, da molitev ne bo nič pomagala, ampak da bo zmagal tisti, ki ima boljše orožje in bolj koražne vojake.

Prišla sta na drug predmet. Prvi: "Kaj pa misliš, ko nam je govoril, da samo tisti narodi in države se bodo ohranile, ki imajo dosti otrok in da ne bo miru na zemlji, dokler ne bo katoliška vera zavlada po vsem svetu." Pa tudi o Hitlerju je nekaj govoril, pa ga nisem zadosti zastopil. "Zakaj pa ni nič o Mussoliniju omenil, saj sta oba fašista?" Drugi rojak: "Well, to je pa druga stvar. Ali ne veš, da sta si papež in Mussolini velika prijatelja, delata roka v roki in bi bilo pregrešno govoriti čez njega. Kar se tiče Hitlerja, je pa drugače; on preganja katoličane v Nemčiji!"

Prvi rojak s pomislekom: "Saj to tudi Mussolini dela z našimi katoliškimi brati na Primorskem." Nekaj časa je molčal, nakar zopet prvi povzame besedo: "Veš kaj, kar pa je gaspud govoril o nas radi otrok, da moramo dati otrokom življenje, kajti Bog nam jih ne bo kar sam metal iz nebes, je pa še tudi mene malo pogrelo, četudi sem dober katoličan in ljubim otroke. Kako jih bom pa redil, tega pa gaspud ni povedal. No, pa kako je gaspud dal hili tistim fenskam, ki nimajo nič otrok ali pa samo par. In tistim, ki si plod odpravijo, je gaspud dejal, da so ničvredne. Pa kaj ti bom pravil, saj si sam slišal." Drugi rojak zamisljen odgovori: "Kaj ti bom pravil, saj ti je znano, doma jih imam šest za rediti zraven moje stare. Brez dela sem se več mesecev in nikjer se ga ne dobi, pa da si jih bi še več nakopal na vrta, saj bi mi bilo za zmoreti. Seveda, gaspud lahko tako govori, ker ima vsega dosti. On bi jih lažje predivljal dvajset, kakor pa jaz dva."

V tem času je prišla moja politična kara in sem vstopil. Spetoma sem premišljeval razgovor rojakov in prišel do zaključka, ako je to resnica, da je neodpustljivo za dušnega pastirja, da navaja svoje vernike le v večjo bedo kot so sedaj. Samo okoli sebe naj malo pogleda, ali vname čisto v roko in prečita poročila iz raznih krajev, koliko stotisočev nedolžnih otrok je obsojenih v prerani grob, ki na pol nagi in boji in lakoti trpeči izumirajo. Ali naj se rodi otroci samo zato, da bodo samo za "kanon-futer", če slučajno odrasajo? No, saj zdaj se ne dela razlike, kajti v Spaniji pobijajo fašistične bombe tudi dojenčke v materini vred, in take, ki še niso bili rojeni. Nadalje ali gospod župnik ni ne čita, koliko je brezposelnih v U.S.A., kakaj rajši ne podari svojih vernikov, kako bi se organizirali in izboljšali svoj bedni položaj, v katerem se nahajajo brez svoje krivde? Zakaj ne polije protestov na pristojna mesta, da se odpravi ta krivični kapitalistični sistem, kateri nas vse enako tlač, ne glede kake vere je kdo.

Končno naj omenim še to, da sem bil naročnik dnevnika Prosveta tri mesece prej kot je začel izhajati in sem njegov naročnik vsekoli in ga vselej pač prečitam, kajti njegova vsebina se mi v splošnem skora vsa dopade. Posebej se strinjam z dopisniki kot so A. Skopin, A. Zidanič, A. Jankovič, J. Hočvar, strinjam sem se tudi z dopisnikom brata F. Celina, ki je bil pribešen v Prosveti dne 17. jan., v katerem je malo okrtal br. Barbiča radi razdiralne taktike njegovih dopisov.

Opozarjam naše napredne rojake, kateri niso še naročeni na Cankarjev glasnik in ako jim je le mogoče, da se naaj naročijo. Naročnina stane 3 dolarje za vse

leta. Ta revija je nekaj zelo lepega in podučljivega in bi jo moral čitati vsak zaveden delavec. Znamo mi je, da imamo težke čase, ampak duševna hrana nam je potrebna kakor telesna, da se enkrat kaj naučimo, da bomo sposobni stopiti na površje in v boju v skupni delavski fronti in močni delavski organizaciji!

John Lokar st. 53.

Najle aktivnosti

Strabane, Pa. — Da je iz naše naselbine tako malo dopisov, ni vzrok v tem, da je pri nas že vse pomorilo, temveč v tem, ker je preveč živahnosti in veselja, zato tudi ne časa za dopisovanje. Že pri gospodinjskem odseku si vedno kaj mislijo, da ni dolg čas, zavejo pa se na vrsti aktivnosti drugih društev, tako da si mora človek zabeležiti datum, da kajne privediti ne prezne. Dne 29. jan. t. l. se je vršila veselica v dvorani SNPJ in dne 30. januarja je pa imel lenški odsek tombolo. Toda kdo naj bo vasposodil? V bližnji naselbini Mase se je zaročila starjša hčerka Krancove družine Mary s Haymonom iz Philadelphije in stari so ji privedli domaćo zabavo, katere smo se udeležili tudi mi. Mary je članica društva 517 SNPJ. No, in dne 25-26-27-28. januarja pa smo imeli v avditoriju srednje šole v Canonsburgu kuhinjsko lofo. V avditoriju je 1000 sedežev in vse je bilo natisneno, potem pač lahko veste, da človek ne spi, kajti še na stara leta se uči in v šolo hodi.

Da se naše žene pri gospodinjskem odseku zanimajo za kuhinjske, so pokazale na decembrski seji društva št. 132. Servirale so kuhinjo približno 300 članom v splošno zadovoljstvo. Potem lahko veste, da imajo dovolj poguma, četudi se v premošnjah bolj slabo dela. One vedo, da slovenska kri ne spi, da je rada vesela, ampak to še ni vse. Toda počakajte! Vstopnice so še na rok, kakor na 26. feb. ko bo klub št. 118 JSZ privedel veselico v dvorani SNPJ. Tudi tam se bomo zasukali in razveselili.

Francis Bartol, 132.

Odnos med delom in kapitalom

Milwaukee, Wis. — Na ekonomskem in industrijskem obzorju se zbirajo težki, temni oblaki, katere so krivtvi za recesijo, ki je hitro nasledila depresijo, kakor hitro je zadnja stegnila pete. Obetajo se farmarjem in delavcem slabe razmere. Kako dolgo bo šlo tako naprej? Industrijski magnatje, blajh predsednikom apelom, naj obnovijo obrat in uposlajo delavce, se mu rogajo in gredo svoje pot naprej. Saj pa so si nagradili kupe denarja v zadnjih par letih, ko je predsednik krpal kapitalizem, da si je pri tem resno skusil pomagati tudi delavcem. Delavce odslavljajo, oni, ki se delajo, pa delajo po skrajšanem času. Tako je v tovarni Simmons Body Corporation in tako je drugod. Harvester in druge večje družbe, katere se niso veliko delavce odslavile, obetajo, da jih v najkrajšem času. NK se ne brigajo, kako bodo delavci živeli brez zaslužka, magari če poginejo, saj imajo obilo materiala in pohvalnih delavcev za izbiro.

Tako se dela v kapitalistični družbi, ker gre vse le za profit. Dalekovidni in napredni delavci so že v letih 1932-1935 svariili ljudi in jim pripovedovali ter jih učili, kaj jim je storiti, da preprečijo take nadaljnje kapitalistične katastrofe, skoni katero smo šli, ko se pa je ni bilo dobro konec, je prišla v deželo še druga, ki z vsakim dnem bolj in bolj zajema delavstvo. Delovno ljudstvo, ker je v večini, bi lahko s glasovnim izpremenilo vse sedanji odnos med delom in kapitalom. Lahko bi potem svojih delavskih zastopnikov sprejelo tako zakone, ki bi dali pravico do poštenega dela in življenja vsem, kateri bi hoteli delati. Sedaj pa je tako, da politika ljudi kontrolira vsa ekonomska sredstva in vse javno življenje, velikanška večina ljudi pa trpi posledice svoje benevolentnosti in nevede. Edino delavski reprezentativni bodo delovali za delavske interese, ne pa kapitalistični.

Denar pride edine od dela, profiti pa se upirajo in delavci, ki vse proizvajajo, za polno dan. Medine bo sravnala zanimiv program, ki bo razveselil vse navzoče.

ni več profitev, magnatje takoj ustavijo obrat in vrlejo delavce na cesto, sami pa se gredo gret na morske obali v Florido, Californijo in Francijo. Njim nikar ne manjka. Oni imajo topla stanovanja v raznih mestih. Delavci pa nima niti toliko, da bi na toplem spal in da se bi dostojno najedel, četudi je on tisti, ki je pomagal nagraditi mogotcu kupe denarja in vse dobri-ne.

Skrajni čas je, da se delavci in farmarji skupaj vzamejo, da skupaj strmejo vse svoje moči in se organizirajo politično in industrijsko ter zahtevajo svoje pravice z glasovnico na volitvi dan. To je edina pot. Delavci in farmarji si morajo sami urediti svoje življenje kakor sami hočejo. Zakaj bi bili vedno hlapiči kapitalističnih mogotcev? Sedanje razmere, sedanji tehnični napredek zahtevajo temeljito preuredbo vsega sedanjega sistema produkcije in distribucije ter vsega socialnega reda. Tehnično smo namreč že zelo napredovali, v socialnem oziru pa smo od petdeset do sto let nazaj. To dvoje je treba vsposoditi in čim prej se to zgodi, toliko bolje bo za vse delavce in farmarje.

Joseph Ule.

Nekaj tega in onega

Cleveland, O. — Izredno mnogo dopisov je v Prosveti dnevniku. Nekateri so zelo dobri in nekateri dobri. Vsek po svoje, kajti vsaka glava ima svojo pamet, kakor je upošteval Ribnjčan. In bal to je dobro, da se v našem delavskem listu izmenjujejo misli, da se bistrijo pojmi in krepijo prepričanja.

Ob zatonu starega leta smo imeli dva prijetna večera, namreč koncert zboru Slovan v SDD na Waterloo rd. Dvorana je bila nabito polna. Program je bil dober, saj pa je Slovan najboljši naš možki zbor v metropoli. Vsekokrat, kadar ta zbor privedi koncert, je dvorana polna občinstva. Vse to da človeku veselje. K temu želim nekaj pripomniti. Namreč to, da bi v naši metropoli zadostovali štiri pevski zbori. Ti naj bi združili najboljšje pevce in potem bi lahko pokazali, kaj znajo in kaj znajo.

Na botični dan smo tudi imeli prijetno zabavo. Mi smo bili zadovoljni z mirom, niso pa bili ljudje v Spaniji, kjer se bije bratomovski boj, ki ga je zanesel za krinkrjeni in brutalni fašizem. Tako je tudi v Aziji, kjer so Japonci napadli Kitajce. Miru na zemlji torej ni, tako tudi ni dobre volje.

Prosveta in SNPJ sta za nas velika pomena, posebno pa za mlajše delavce in njihove otroke. Spominjam se časov, predno se je rodila SNPJ. K temu je pripomogel list Glas Svobode, ker takrat drugega lista ni bilo, da bi delal za našo organizacijo. Leta 1904 se je pa ustanovila SNPJ. Prva leta je imela trnjevo pot, vsemu pa se je prerinila in postala ilirna, tako da je v nekaj letih prešla vse ostale naše organizacije. Pod svoje okrilje je sprejela tudi ženske in potome otroke. Tako je krenula od zmage do zmage in postala to kar danes je: najboljša in najmočnejša podpora organizacija med nami.

Dobro bi bilo, da se bi dala ena stran v dnevniki mladini v angleščini. Seveda, pri tem nastanejo razne potežkoče. Mladina, pravijo nekateri, se najbolj zanima za sport. Verjamem, da sport je bil in bo. Prosveta je postala dnevnik pred dobrih dvajset leti in vse ta čas vrši svojo misljo dobro. Jednosta ima dnevnik in mladinski mesečnik, ima mladinski oddatek in oddatek odraslih. Njena društva sirom dežele so številna in močna. Dobro bi bilo, da bi naši mladini tudi nekaj privokili, da jo ohranimo med seboj. Mladini naj se bi dala ena stran angleškega gradiva v dnevnika, kar bi bilo dobro za vse. — J. F. Kandič, 53.

Prednamizilo

Chicago, Ill. — Tukajšnji "Triangle Club" privedi svoje drugo letno vesilico s šaljivo predstavo "Antics of Andrews" v nedeljo, dne 27. marca v dvorani COPS, 1126 W. 18th st. Prosveto se vse organizacije in društva, da se privrejo svojih zabav za isti dan. Mladina bo sravnala zanimiv program, ki bo razveselil vse navzoče.

Odber.

Iz življenja v smrt, iz smrti nazaj v življenje

Eden najbolj skrivnostnih fenomenov Zveškega duševnega življenja se je primeril pred kratkim med neko operacijo v Glasgowu.

37-letni Charles Tune je prišel pred nedavnim v eno največjih glasgowskih klinik, da bi ga operirali. Njegov primer so smatrali izrednim za zelo lahek in so napovedovali, da bo mož čez nekoliko tednov ostati bolnišnico popolnoma zdrav. Operirati mu je bilo treba želčni mehur in ker je bil moč drugače popolnoma zdrav ter krepke narave, se ni bilo hati komplikacij.

Operacija sama na sebi je potekala v resničnem brez vsakega vmesnega dogodka in se je že bila koncu, ko je operirajoči zdravnik ugotovil, da je Tuneovo srce prenehalo biti. Istočasno je pacient nehaj dihati. V kliničnem smislu je bil mrt. Tedaj se je operater odločil za posebek, ki bi v danem položaju z njim miteur ne mogel izgubiti, lahko pa bi v ugodnem primeru vrnil pacientu življenje. Tuneu je hitro odprli prsni koš, srce je pomagal in mu vtrignil adrenalina. Res je začelo srce čez kratke čas spet utripati. Tune je bil torej spet živ in operacijo želčnega mehurja so lahko dokončali.

Toda po operaciji se pacient na noben način ni dal zbuditi iz narkoze. Srce je delovalo redno, isto tako so ostale normalne vse organske funkcije, le zavest se ni hotela vrniti. To ne navadno stanje je trajalo 40 ur in med tem časom so uporabili vse mogoče načine, da bi mu žila obudili. Na zadnje so mu dali mir in so ga v njegovem globokem spanju samo opazovali. Po 40 urah se je Tune v remisiji zbudil sam od sebe in je bil takoj pri polni zavesti. Vsi njegovi telesni simptomi so bili tedaj normalni in le tedaj, ko je začel pacient govoriti, so zdravniki doživeli novo presenečenje.

Mož, ki ga je njegov hišni zdravnik označil za izredno treznega človeka, je začel z največjo točnostjo opisovati fantastična duševna stanja, ki jih je doživljal med svojim "umiranjem". Povsod je, da je pod vplivom narkotik sploščala zavest popolnoma izgubil. Kmalu nato pa je pacientova duševnost začela v stanje, ki ga je Tune označil za "višje potovanje". Imel je občutek, da mu je telo popolnoma dematerializirano. Občutil se je, kakor da je obklat ali para, ki plava brez vsake teže skozi prazen prostor. S tem stanjem je bil namreč združen občutek, da neoprestano plava v neznane daljave.

Koliko časa je prebil v tem stanju, ne ve povedati. Dejal je, da je bilo lahko nekoliko sekund, lahko pa tudi nekoliko let.

V tem stanju ni bil niti srečen, niti ga ni bilo kakršno bol, bil je dobesedno brez želja. Imel ni zato tudi nobene želje, da bi se to stanje, ki ga zdravniki smatrajo za stanje prehoda ne smrti, bodisi nadaljevalo, bodisi končalo.

Od nekega trenutka dalje, ki ga Tune ne ve točneje filisirati, pa je začel opažati, da se mu teža vrača, da se čuti čedalje bolj človeški in telesnega. Obenem je začel v stanje neke nejasne zavesti, v kateri pa je čutil, da se njegovo "potovanje" končava. Začutil je veliko utrujenost, kakršne se lahko zavedamo tudi v globokem span, začutil je, da leži integren, da je njegova koža topla, da diha in na zadnje, da odpira oči. Ko je tedaj pogledal naokrog, je takoj spoznal, da je v bolnišnici in je začel pripovedovati o tistem grozotnem potovanju, ki ga je napravila njegova duša iz življenja v smrt in iz najbolj neznanih krajev spet v življenje.

Nov tip Američanke

Se pred nekoliko leti je prevladoval v Ameriki fenski tip, ki se je mogel ponasati s "sex appealom", tip, ki so ga možaki hvalili, druge ženske pa sovražile. Dames zahtevajo od fenske, ki hoče nekaj veljati, naj bo "fearmant", naj ugaja obema spoloma enako, naj bo tovarnišica in sfinja obenem, naj bo sposobna svoj pamet prav tako dozirati, kakor svoje ženske miške.

Mnogo let so se morale ženske oblačiti kakor solika dekleta ali kakor mornarji. Te so hoteli ugajati. Iz izloč in modnih listov so ponudili lahke od vseh strani dečje postavne v modnih solah. Kakor vedno so bile tudi sedaj filmske zvezdnice, ki so začele delati propagando za nov ženski tip. Novo modno grlo "glamour", ki se ga imajo v New Yorku, zahteva obleke v tem slogu, ki naj učinkuje "čarobno", družabno življenje, pod tem geslom pa postaja bolj prijazni.

Nova modna smer odhajanja izrednosti. To se kaže že v tem, da se vračajo nohti fenskih rok spet k naravnim odtenkom in prav tako barve na licu. Tu je učinkoval barvni film s svojimi napori, da bi podajal naravne barve čim bolj naravno.

Povratek k "naravi" pa se ne kaže samo v obliki, tudi na sportnem terenu zametajo vse premenovitosti. Nova ameriška ženska se ne čuje svojega življenjskega smotra zgolj v tem, da bi si ohranila svojo vitkost. Dieta, najmodernejši in najbolj razširjeni sport, se ne ravna samo po zahtevah telesnega treninga in tečnosti.

Prisluške spominjajo s svojimi v viliho stromični kodrčki skraj se na "čopi", kakšne so postale babice. Te zavestno starostna nita se izmenjuje z nasprotji v oblačila. Ameriške ženske sedaj živijo barvnih kombinacij in premljenih lasi.

profesor, znanstvenik

F. M. DOSTOJEVSKI:

Bratje Karamazovi

Roman v štirih delih s opitjem — Poslovni Vladimir Levstik

"Kaj plakajo? Zakaj plakajo?" vprašuje Mitja, ko brzo drevo mimo njih.

"Otrok," mu odgovarja voznik, "otrok plaka." In Mitja preseneča, da je rekel po svoje, po kmečko: "otrok," namesto otrok. In ugaja mu, da je seljak rekel otrok: kakor da je v tem več sočutja.

"A zakaj vendar plaka?" sili Mitja kakor neumen. "Zakaj ima ročice gole, zakaj ga ne zavijejo?"

"Prezebel je otrok, obleka se mu je premrzila pa ga ne greje več."

"Zakaj pa je tako? Zakaj?" še vedno ne odneha neumni Mitja.

"Siromaki so, pogoreli, kruha ni, pa prošajo za pogorelo vas."

"Ne, ne," — Mitja kakor da še vedno ne razume, — "to povej: zakaj stojijo tu te pogorele matere, zakaj so ljudje siromaki, zakaj je otrok siročče, zakaj je step gola, zakaj se ne objemajo in ne poljubljajo, zakaj ne pojo veselih pesmi, zakaj so tako poornele od črne bede, zakaj ne podojijo otroka?"

In sam pri sebi čuti, da vprašuje sicer brezumno in brezmišelnost, a da se mu neupravičeno hoče vprašati. In še to čuti, da se dviga v njegovem srcu nekakšna ganjenost, kakršne še ni bilo v njem, da bi se najrajši razjokal, da hoče vsem storiti nekaj takega, da otrok ne bi več plakal, da tudi črna, shujšana mati otrokova ne bi plakala, da ne bi od te minute vobče nihče več prelival solz in da bi storil vse to takoj, takoj zdajle, brez odlašanja in brez ozir, z vso karamazovsko neudržnostjo.

"In tudi jaz pojdem s teboj, zdaj te ne zapustim, za vse življenje pojdem s teboj," se oglasa poleg njega mile Grušnjikine besede, polne nežnega čustva. In eva, če se je razgorelo vse njegovo srce in jelo siliti k nekakšni luči, živeti se mu hoče, živeti in iti, iti po nekakšni poti, ki novi, vabeči luči, hitro, hitro, kar zdajle, takoj!

"Kaj? Kam?" vzklikne in odpre oči in sede pokoncu na svoji skrinji, prav kakor da se je osvestil po omedlevici, svetel smehljaj mu igra na obrazu. Pred njim stoji Nikolaj Parfenovič in ga vabi, naj posluša in podpiše zapisnik. Mitja je uganil, da je spal uro ali še delj, toda Nikolaj Parfenovič ni poslušal. Mahoma ga je presenetilo to, da je začutil pod glavo blazino, ki je preje še ni bilo, ko se je v iznemoglosti spustil na skrinjo.

"Kdo mi je prinesel blazino pod glavo? Kdo je bil tisti dobi človek?" je vzkliknil z nekakšnim vznemirjenim, hvalečnim čustvom v srcu in nekam jokajočim glasom, kakor da so mu storili Bog si ga vidi kakšno dobroto. Tisti dobi človek je ostal tudi pozneje neznan, nekdaj izmed pozvanih priči ali nemara tudi pisarček Nikolaja Parfenoviča je bil najbrže iz sočutja poskrbel, da so mu podložili blazino — toda njemu je bilo, kakor da mu je vaa duša vzdrhtela od solz. Stopil je k mizi ter izjavil, da podpiše vse, kar jim drago.

"Lepe sanje sem sanjal, gospoda," je rekel nekam čudno in njegov obraz je bil videti kakor nov — prav kakor bi ves sijal od radosti.

IX

Mitjo so odpeljali

Ko je bil zapisnik podpisan, se je Nikolaj Parfenovič slovesno obrnil k osumljencu in mu prečital "Odlok", ki je velel, da je tega in tega leta in tega dne, tam in tam, preiskovalni sodnik tega in tega okrožnega sodišča zaslišal tega in tega (namreč Mitjo) kot obtoženega tega in tega (vse točke obtožbe so bile skrbno označene) in je, oziroma se na to, da obtoženec, ki se ne prizna krivega zločinov, ki mu jih očita, ni ničesar navedel v svojo opravičilo, med tem ko priče (te in te) in okolnosti

(take in take) povsem dokazujejo njegovo krivdo, ravna se po teh in teh paragrafih kazenskega zakonika, kazenskopravnega reda itd. sklenil: da se mu vzame možnost odtegniti se preiskavi in sodbi, zapreti tega in tega (Mitjo) v to in to jetnišnico, kar se obtožencu naznani, prepis tega odloka pa dostaviti namestniku državnega pravdnika itd., itd. Skratka, Mitja so naznanili, da je od tega trenutka jetnik in da ga takoj odpeljejo v mesto, kjer ga bodo zaprli v zelo neprijeten kraj. Mitja, ki je pazljivo poslušal do konca, je samo skomignil z rameni.

"Kaj hočem, gospoda, vi niste krivi, pripravljen sem... Razumem, da vam ne ostane nič drugega."

Nikolaj Parfenovič mu je mehko pojasnil, da ga takoj odpelje mestni policijski pristav Mavriki Mavrikičev, ki je kakor nalašč slučajno tu...

"Stojte," ga je zdajci prekinil Mitja in z nekakšnim neudržnim čustvom izpregovoril, obračaje se k vsem, kar jih je bilo v sobi: "Gospoda, vsi smo okrutni, vsi smo izvrški, vsi pripravljamo ljudi, matere in nedolžne dojenčke, da morajo plakati, toda izmed vseh — tako naj velja poslej — izmed vseh sem jaz najbolj podli gad! Le naj velja! Sleherni dan svojega življenja sem se tolkel po prsih in obetal, da se poboljšam, in sleherni dan sem počenjal venomer tiste grdobije. Zdaj razumem, da je za take, kakor sem jaz, potreba udarca, udarca usode, ki jih zajame kakor v zanko in jih upogne z višjo močjo. Nikoli, nikoli se ne bi bil vzdignil sam od sebe! Toda strela je udarila. Sprejemam muko obtožbe in svoje sramote pred vsemi ljudmi, trpeti hočem in se očisti v trpljenju! Saj je vendar še mogoče, da se očistim, kaj, gospoda? Toda čujta me vzlic temu, poslednjikrat: krvi svojega očeta nisem kriv! Sprejemam kazen, ne zato, ker bi ga bil ubil, ampak zato, ker sem ga hotel ubiti in bi ga bil morda res ubil... A kljub temu je moj, namen, da se bom z vami boril, to vam povem naprej. Boril se bom z vami do poslednjega trenutka, potlej pa naj Bog odloči! Z Bogom, gospoda, ne srdita se, ker sem med zaščitovanjem kričal na vaju, o takrat sem bil še tako neumen... Čez minuto bom že jetnik, a zdaj vam Dmitrij Karamazov, poslednjikrat kot človek, ki je še svoboden, ponuja svojo roko. Ko se poslavljam od vaju dveh, se poslavljam od ljudi!..."

Glas mu je zadrhtel in res je bil že iztegnil roko, toda Nikolaj Parfenovič, ki mu je bil izmed vseh najbližji, je kakor iznenada z malone krčevito kretnjo skril svoje roke za hrbet. Mitja je to mahoma opazil. Zdrnil se je in takoj pobesil že iztegnjeno roko.

"Preiskava še ni končana," je nekam v zadregi zajecjal Nikolaj Parfenovič, "nadaljevali jo bomo še v mestu in jaz s svoje strani vam seveda rad želim vsakega uspeha... da se opravičite... Prav za prav, Dmitrij Fjodorovič, sem vas zmerom nagnjen smatrati tako rekoč bolj za nearečnega nego za krivca... Vsi, kar nas je tu, če smem govoriti v imenu vseh, vsi smo pripravljeni priznati, da ste v bistvu dober mlad človek, samo da so vas na žalost v nekoliko preveliki meri zapeljale neke strasti..."

Mala postavica Nikolaja Parfenoviča je izražala koncu tega govora najpogostejše dostojanstvo. Mitja je zdajci šinilo po glavi, da ga nemara prav tale "dečko" zdaj-zdaj prime pod pazduho in odvde v kot in tam obnovi z njim razgovor, ki sta ga še nedavno tega imela o "dekletih". A manjka se drugotnih in nestvarnih misli, ki časih prekinjajo celo zločina, ko ga peljejo na morišče! (Dalje prihodnja.)

Pokopana ljubezen

Napisa L. Leumanova

"Ne!" je dejal glas v telefonu. "Danes prav nič ne utegnem. Morebiti jutri. Sploh bi bilo pa najboljše, če bi me poklicala šele v četrtek. Zanesljivo je takrat več!"

"Da..." je rekla Anita. "Jaz vem."

Potem je za trenutek vzdrla. "Toda zgodilo se ni nič."

"Lepe. V četrtek torej."

Slišala je odzveneti svoj glas in odložila je slušalko. Iz tesne celice je stopila v razsvetljeno kavarno. Negotovo je obstala in premišljala. Pred steklenimi telefonskimi vrati si je mehansko popravila las.

"Najboljše bi sploh bilo, če me pokliče šele v četrtek..."

Ali zares? Najboljše bi nemara sploh bilo, če... Kaj "če"? Ali naj naredi konec? Telefoniranje, obiskom, ko ji je razbijalo srce, plašnim, drhtečim poljubom, tisočim strahovom in milijonom razdanih nežnih čustev? Vsemu temu naj naredi konec? Kratko in malo naj preneha? Ali to prav za prav gre? Ali je kaj takega sploh mogoče? Naj spet živi brez Janeza? ... Ljubi Bog, pomagaj mi vendar!

je pomislila Anita in se oprile la miznega roba. Mimo je prišel natak, vihteč svoj podstavček, in jo odrinil v igralnico. Iz cigaretnega dima so jo opazovali bežni pogledi in jo božali, ne da bi se zmenili zanj. Med marmornatimi mizami je odšla nazaj na svoj prostor. Spotoma je premišljala, ali ima dovolj denarja, da bo plačala račun.

"Mala akodolica kave in dva roglička..." Rekla bom, da sem pojedla samo eno pecivo. Se en šiling imam." In domov pojdem po — saj je tako in tako vseeno."

Seveda je bilo vseeno. Mati jo je pričakovala šele okoli dvanajstih. Izgovorila se je, da pojde v gledališče. Misel na mater je v njej še stopnjevala nezadovoljstvo in ji zbujala moreče obžalovanje. Bolečina jo je zbada la in vrtala v njej in ni našla izhoda. Cutila se je tako mučno osamljeno. Mati, ki ji ni mogla zapustiti zapuščenega, zapravljenega življenja, ki ji ni mogla povedati, da ne more dobiti službe, ki se z njo ni mogla pominiti, koliko skrbi ima za denar in za frizuro, in za edino, še trikrat predelano, pa vendar še "dobro" obleko.

Samo Janez je še bil, ki je bil vsebina in smisel njenega življenja, upanje na prihodnost, luč

Počasi je šla med množico, hitro mimo nje na široko glavno cesto. Imela je toliko, toliko časa... Iz navade se je ustavila pred neko izložbo. Čevlji. Vitki, lepi, bleščeči. Ozke ravne noge so se ji napele. Nad vso vrtačo bolečino, nad vsem skeletim, glodajočim razočaranjem so nje ne mlade oči uživale pri pogledu na vse te stvari. Občutek nareče je popustil, zmagal je njen zdravi optimizem. Njeno malo vetrnjaško srce se je v trenutku potolažilo. Ze se je veselila četrtka, kakor se je bila domislila po telefonu, in je mislila na izgovore, ki so zveneli tako neverjetno. Bila je otrok sedanjoosti in v čustvenih stvarih ne preveč razvajena. Vse njeno hrepenenje se je že zgodilo na ljubkih večernih čevljih iz zlatega usnja, ki so zapeljivo bleščali v svitu luči. Čisto zatopila se je bila vanje in samo tu pa tam je še ujela katero besedo. Na uho ji je udaril znan glas. Nekdo je nekaj govoril in tudi "ljubljena" je dejal, potem je glas spet zamrl.

Bleščeča izložba ji je zaplesala pred očmi, luči so ji zamigljale. Pri zvoku tega glasu se je Anita zdržala. Z iztegnjeno roko je iskala držaj in se je s tresočimi se usti in bledim obrazom obrnila za parčkom. Saj to je bil vendar Janez. Janez, ki je znal tako mehko reči "ljubljena."

Bolečina je bila skoraj neznanca. Anita je hotela zakričati, na ves glas in brezobzirno zajokati, pohiteti za njima in jima izpraskati oči, hotela se je vesti brezumno, obupano, divje in narediti nekaj, karkoli strašnega. Toda naredila ni ničesar. Minutke so potekale, parček je bil že zdavnaj nekje daleč in Anita je še zmerom stala. Deževalo je nanjo, ji močilo njen bledi obraz, plave lase in modro ročno torbico. V čevljih ji je šklopotala voda, mraz se je plazil po njej. Vaa se je tresla.

Nazadnje se je odtrgala od bleščeče izložbe in je šla naprej, kamorkoli pač. Strahovita praznina je bila v njej in vsi občutki, ki so jo gredli in jo navdajali s sovraštvom, so ugasnili. Šla je in je nosila s seboj svojo prvo, ubito ljubezen.

Za seboj je zapustila luč in cestni hrušč in je nezavedno zavila k prekupu, kjer sta prežala mrak in mraz. Most je ležal črn kakor zlobna prihujena žival nad svetlikačo se vodno gladino. Lahno se obotavljaje, je stopila Anita k ograji. Njen mladi obraz je bil videti nekam začuden. Njej sami se je zdela iznenadnost njene sklepe, ki ga prav za prav niti bilo ni, nepojmljiva. Več radovednosti in smejočega se strahu je ležalo v njenem pogledu, ko je gledala v vodo. Tako lepa je bila veriga rumenih mežikajočih luči, ki so se z brega odsevale v zrcalni vodni gladini. Iznenada je opazila, da jo zebe. Dvignila je roko, da bi si popravila mokre lase na čelu, in dotik njene gladke kože jo je odvrnil in jo iz bolesterne otopelosti povedel nazaj v resničnost. Stopila je pod ulično svetilko in je brskala po torbici. Blazinica za pudro jo je nežno toplo božala po licih in zrcalo ni kazalo niti sledu o kakšni prestani boli.

Tedaj je Anita krenila počasi nazaj v bučno vrvenje razsvetljene ceste, obotavljaje se in neodločno. Mlado dekle, samo, razočarano v življenju in ljubezni, in še zmerom je mislila, da nikoli ne bo mogla pozabiti. Svetloba razsvetljenih izložb jo je spet čarobno primamila in — večni krogotek stvari — Anita je spet stala pred prodajalno čevljev v luči razsvetljenega okna ko poprej. "Večerni čevlji" je bilo napisano na okrasni stičici. Ljubki, svetlikači se, iz zlatega usnja, luč, življenje, lepota, očarljivo ukletje.

"Nebeško..." je pomirjena zalepetala.

Okoli nje je igrala glavna ulica, hrušč avtomobilov in smeh ljudi sta se harmonsko spajala drug z drugim. Malo vitko dekle je držalo v toku ljudi in njen pogled je ujel mnogo pogledov. Potem je stopil pred njo drugi, ki se je znal tudi sladko smeja ti in ki ji je znal tudi reči "mala gospodična" in ki ni spoznal, da prihaja od pogrebe svoje prve ljubezni. Tedaj se je nasmehnila tudi ona, nasmehnila se je neskrbno in ljubeznivo z usti in očmi in se je oklenila ponudene roke.

WPA nudi tečaje bodočim državljanom

V mnogih krajih širom Združenih držav vodi administracija Works Progress državljanske tečaje za inozemce, ki hočejo postati ameriški državljani. Mnogi inozemci, nastanjeni v Združenih državah, niso še postali ameriški državljani, ker zakon zahteva, da znajo govoriti angleški in da morajo dokazati v zadovoljstvo sodišča, da so udani načelom ameriške konstitucije. Tečaji za njihov poduk obstajajo že zdavnaj in WPA je nadaljevala mnoge izmed njih, ki bi bili prenehali brez njene pomoči, pa tudi ustanovila je mnogo novih. Ti tečaji so majhen ali veležen del njenega širšega programa vzgoje za odrasle.

Povpraševanje za to vzgojo je jako naraslo. Nekatere države izključujejo inozemce iz užitvanja nekaterih koristi, izvirajočih iz socialno-varnostnega zakona, kot na primer v pogledu pomoči za slepce in neprispesne pokojnine za potrebne starce. Te in druge oblike socialno-ekonomičnega zastopavanja inozemcev so imele za posledico, da je bilo v zadnjem času mnogo več prošelj za državljanstvo. Kar se pa tiče zapreke jezika, jo mnogo ljudi danes premaga, ki so poprej mislili, da so preostali, da bi se načili govoriti jezik svoje nove domovine.

Delo se začne po navadi z razgovorjanjem z inozemcem, ki namerava zaprositi za državljanstvo. Pomaga se mu izpolniti prošnja za prvi oziroma drugi državljanski papir in se mu dajejo informacije glede naturalizacijskih zakonov. Tečaji se navadno vršijo zvečer od 7 do 9 po petkrat na teden. Pomene ni tečaji so različni, vključujejo pa vselej poduk v angleški govorici in nekoliko poduka o vladi Združenih držav, države, okraja, mesta oziroma občine. Njih namen je pripraviti učenca za odgovornost volilne pravice.

O uspehih teh tečajev poročajo novine širom dežele. V mnogih mestih se prirejajo javne ceremonije, pri katerih skupine moških in žensk, ki so večinoma dobili pripravljali poduk v teh tečajih, dobivajo svoj državljanski papir. Upravitelji WPA, kongresniki in governerji imajo pozdravne govore. Proslave tupatam vključujejo ljudske

plese posameznih narodnosti kot simbol za dejstvo, da pripevki, ki jih drugi narodi morejo doprinesati naši kulturi, so dobrodošli z novimi državljanji vred.

Obstajajo državljanski tečaji tudi za visoko izobražene osebe iz drugih dežel, kateri za malo tednov morejo pridobiti zadosti znanja angleščine v govoru in pisavi, da bi mogoče dobiti tu delo v njih lastnem poklicu.

Državljanjski tečaji so za one, ki jih pohajajo, navadno le začetek vzgoje za odrasle. Kajti ti ne želijo samo, da znajo čitati in pisati angleški, marveč se hočejo naučiti tudi mnogih drugih stvari, in to iz praktičnih in kulturnih potreb. Program vzgoje za odrasle se izvaja radi naziranja, da boljše

vzgoja napravi na vse boljše državljane. Ena izmed važnih vrst vzgoje za odrasle se nanaša na poduk, katerega namen je zboljšati družinske odnose, zlasti odnose med starši in otroki. Nesporazumevanja med starši in otroki najdemo sicer v vseh delih našega prebivalstva, so pa dostikrat posebno ostra v družinah, kjer so se otroci rodili v tej deželi, starši pa v inozemstvu.

Mnogi ljudje doživljajo pravcato razodetje, ko se prvič zavedajo, da znajo govoriti in čitati jezik dežele, ki je že zdavnaj njihova domovina, zlasti oni, ki živijo več ali manj oddaljeni od ljudi, govore njihov materinščino. Vzklikajo: "Sem več kot gluhonemec. Sedaj imam sosede. Kot da sem bil mrtev in sem zopet živ!"

V Jugoslavijo
SAMO 7 DNI

Če potujete na ekspresnih parnikih:
BREMEN • EUROPA

Brzi vlak ob Bremen in Europa v Bremerhaven
zajamči udobno potovanje do Ljubljane

Ali potujete s priljubljenimi ekspres. parniki:

COLUMBUS
HANSA • DEUTSCHLAND
HAMBURG • NEW YORK

Izborne železniške zveze od Cherbourg, Bremena ali Hamburga.

Strokovnjaški nasveti glede vizejev za priseljence
in obkrovalce.

Za pojasnila vprašajte lokalnega agenta ali
130 W. Randolph St. Chicago, Ill.

HAMBURG-AMERICAN LINE
NORTH GERMAN LLOYD

NAROČITE SI DNEVNIK PROSVETO

Po sklepu 11. redne konvencije se lahko naroči na list Prosveta in prišteje eden, dva, tri, štiri ali pet članov in ene družine k eni naročnini. List Prosveta stane za vse enako, za člana ali nečlane \$6.00 za eno letno naročnino. Ker pa člani še plačajo pri seostem \$1.20 za tednik, se jim to prišteje k naročnini. Torej sedaj ni vroška, reči, da je list predrag za člana S.N.P.J. List Prosveta je vaa lastnina in gotovo je v vaši družini nekdo, ki bi rad čital list vsak dan. Cena lista Prosveta je:

Za Zdrav. države in Kanado \$6.00	Za Člone in Chicago je \$7.50
1 tednik in..... 4.50	1 tednik in..... 6.50
2 tednika in..... 8.50	2 tednika in..... 10.50
3 tednike in..... 12.50	3 tednike in..... 14.50
4 tednike in..... 16.50	4 tednike in..... 18.50
5 tednikov in..... 20.50	5 tednikov in..... 22.50

Za Evropo je.....\$9.00

Izpolnite spodnji kupon, priložite potrebno vsoto denarja ali Money Order v plačilo in si naročite Prosveto, list, ki je vaa lastnina.

Pojasnilo:—Vasej kakor hitro kateri teh članov preneha biti član S.N.P.J. ali če se preseli proč od družine in bo nahajal sam svoj list tednik, bode moral tisti član iz dotične družine, ki je tako skupno naročena na dnevnik Prosveto, to takoj naznaniti upravništvu lista, in obenem doplačati dotično vsoto listu Prosveta. Ako tega ne stori, tedaj mora upravništvo sniti datum za to vsoto naročniku.

PROSVETA, S.N.P.J., 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Priloženo polijam naročnino za list Prosveto vsote \$.....

1) Ime.....Čl. družina \$.....

Naslov.....

Ustavite tednik in ga pripilite k moji naročnini od sledočih članov moje družine:

2).....Čl. družina \$.....

3).....Čl. družina \$.....

4).....Čl. družina \$.....

5).....Čl. družina \$.....

Mesto.....Država.....

Nov naročnik.....Star naročnik.....

TISKARNA S.N.P.J.

SPREJEMA VSA

v tiskarsko obrt spadajoča dela

Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, časnik, knjige, koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvaškem, slovaškem, češkem, nemškem, angleškem jeziku in drugih

VOĐSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLANSTVO S.N.P.J., DA TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI

Vsa pojasnila daje vodstvo tiskarne
Cene smerne, unifiko delo prve vrste

Pišite po informacije na naslov:

S.N.P.J. PRINTERY

2657-59 SO. LAWNDALE AVENUE
Telefon Rockwell 4904
CHICAGO, ILL.

Tam se čita in kaže tudi vse ustrezne pojasnila